СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 4. Джерзи Ситі, Н. Дж., середа, 6 січня 1932. VOL. XL. No. 4. Jersey City, N. J., Wednesday, January 6, 1932. THREE CENTS.

РІЗДВЯНА КОЛЯДА НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРІМ КРАЮ.

ГУВЕР ВЗИВАЄ КОНГРЕС ДО ПРИСПІШЕННЯ ДОПОМОГОВОЇ АКЦІЇ

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер звертається до конгресу з проханням приспішити вирішення способів ліквідації теперішньої депресії. Президент каже, що держава знаходиться тепер у такім грізнім положенню як підчас якої великої війни і треба поступати як в часі війни, себто треба залишити партійні спори, а взятися ратувати край.

Президент предложив конгресови ратунковий плян, в якім стоїть на першім місці справа основання фінансової корпорації з капіталом $2,000,000,000, котрий служитиме для влекшення кредиту для промислу, хліборобства й праці.

Републиканські й демократичні лідери запевнили президента, що конгрес вирішить предложені ним справи в дуже скорім часі.

ДЕМОКРАТИ ВИСТУПАЮТЬ З НОВОЮ ТАРИФОЮ.

ВАШИНГТОН. —Демократичні представники в конгресі є тої думки, що годі їм змінити теперішню тарифу, коли сенат має републиканську більшість. Зате хочуть вони вже тепер перевести деякі зміни. Ото домагаються, щоби президентови відобрати право зменшати чи підносити цла на підставі звітів тарифової комісії, а хочуть це право передати конгресови. Далі домагаються установлення постійної міжнародньої тарифової комісії й „дорадника консументів", котрий заступав би загал населення на нарадах тарифової ради.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ВІДСТУПЛЕННЯМ ВІД ЗОЛОТОЇ СТОПИ.

ВАШИНГТОН. — Нюйорський банкир Отто Кан, зізнаючи перед фінансовим комітетом, подав, що ніяка сила не може в теперішнім положенню довести Злучені Держави до відступлення від золотої стопи. Могли би вони тільки самі це зробити, ідучи за приміром інших держав, і думаючи в той спосіб облекшити економічне положення краю. Кан каже, що нема гіршого нещастя для держави ніж допускати до цього, щоби зпід праси виходили щораз свіжі гори паперових нот.

ГІСТЕРІЯ ПРИЧИНОЮ ОБНИЖЕННЯ ВАРТОСТИ БОНДІВ.

ВАШИНГТОН. — На запит, що за причина, що чужинецькі бонди впали так низько в ціні, відповів банкир Отто Кан, що тасама гістерія публики, яка підганяла бонди без причини тому кілька літ вгору, тепер їх у такий самий спосіб пхає вдолину. І це є причиною, що навіть вартість добре забезпечених бондів Злучених Держав впала на 15%.

СТИМСОН ВИМАГАЄ САТИСФАКЦІЇ ВІД ЯПОНІЇ ЗА ПОБИТТЯ КОНСУЛЯ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту одержав уже від американського посла в Пейпінґу точні відомости щодо побиття американського консуля Кулвера Чемберлейна японськими жовнірами.

Секретар стейту Стимсон не є задоволений виправданням японського ґенерального консуля в Мукдені й домагається сатисфакції від японського уряду. Дотичне домагання передано японському амбасадорови у Вашинґтоні.

РОЗДАВАТИМУТЬ ПШЕНИЦЮ БЕЗРОБІТНИМ.

ВАШИНГТОН. — У сенаті перейшла резолюція, якою уповажнено Федеральну Фармерську Раду роздати потребуючим Американцям 40,000,000 бушлів пшениці. Можливо, що пшеницю роздаватиме Червоний Хрест. Уряд має заплатити за цю пшеницю Федеральній Раді $16,000,000.

Сенатор Бора був за роздачу пшениці, але заявився проти того, щоби її брати від Фармерської Ради. Він радив закупити пшеницю прямо від фармерів, щоби допомогти фармерам і безробітним.

ВЖЕ ПО РЕВОЛЮЦІЇ.

МОНТЕВІДЕО (Уруґвай). — Революція, яка вибухла в Арґентині, зістала зліквидована за один день. Ворохобники здобули одно місто Паз, а позатим населення краю віднеслося до них рівнодушно.

КАЖЕ, ЩО ГУВЕР НЕПОПУЛЯРНИЙ.

ШИКАГО. — „Ди Ракфорд Реджістер-Ріпоблик", републиканський часопис, який видає Рут Генна Мек Кормик, заявився проти евентуальної поновної кандидатури Гувера на президента. Часопис каже, що треба вже раз відступити від звичаю, що того, хто є президентом, іменується наново новим кандидатом на президента, а треба глядіти за чоловіком, котрий найбільше відповідає на те становище, на яке його ставлять.

Рут Мек Кормик заявила, що Гувер втратив серед народу популярність і з тим фактом треба републиканцям числитися.

ГОРЯТЬ СВІЧКИ...

Горять свічки, синявий дим
Снується попід стелю, —
Думки твої біжать за ним
У батьківську оселю.

Спішать, бо далеко їм,
Далеко, брате, дуже...
Прибігли... Боже! Де наш дім?...
Лише колядка тужить.

Лише колядка та сама,
І ті самі звичаї,
А люди. Люди де? Нема...
Де ділися?... Не знаю...

Колядка чайкою літа
Від Дунаю до Дону.
Колиж прийде година та,
Що вернемо до дому?

І де той дім, де наш хором,
На тисовім помості?
Чи те, що предкам було сном,
Прийде до нас у гості?

Чи сядем, браття, по хатах,
Як ґазди до вечері,
Й відложимо журбу та жах,
Надії вторим двері?

Не даром пісня тисяч літ,
А може й більше тужить, —
Далекий шлях, великий світ,
Не тратьмо віри, друже!

— — — — — — — —

Горять свічки, синявий дим
Снується попід стелю, —
Думки твої біжать за ним
У батьківську оселю.

Богдан Лепкий.

ВАГОНИ КОЛЯДУЮТЬ

(Різдвяний спогад).

Чорна, як домовина, ніч. Вогка, холодна і вітер. Такий вітер, що морозить усе, що тоненькими гострими пальцями пробирається крізь одежу і боляче врізується в нерви...

Ніде нікого — тільки темна ніч, мов ні землі, ні неба нема, тільки темінь і вітер.

Стація?

Хіба це була стація, після того, як вісім разів переходила з рук до рук, а кожний робив собі з неї бастіон і впоперек шин накладав трупів, щоби тамтой не переїхав?

Це не була стація. У день оббиті стіни, що лячно зівали отворами вікон і вирваних дверей, а ніччю вітер висвистував по ждальнях і козаком перескакував вікно.

Десь далеко-далеко хтось вистрілив і вітер приніс ґук.

Враз — з ночі й вітру вискочило світло. Тускле, слабеньке — мов боялося чого.

Світло посунулося до руїни, ближче, ближче, за світлом потягнулася льокомотива і рейки застогнали під вагою коліс.

(Вам цікаво, чому рейок не зірвали? Не було часу! Раз ті, раз тамті).

На стацію, соплючи втомою, заїхав поїзд.

Ш-ш-ш! — станув!

(Ви привикли до того, що кондуктори вискакують, викликують стацію, на пероні рух, хтось кричить: „Двигар!" Тріскають двері. Готов? Готов!).

А цей поїзд заїхав тихо-тихо, мов боялися ночі й вітру, і станув. Де приїхали? Не знати. Звідки? Не цікаво. Чому ніхто не висідає? Добре, але хто має висідати? Чому ніхто не виходить зі стації?

Хто має виходити? Машиніст — 40 ступнів гарячки. Пасажири 40 і більше. На льокомотиві, в самій машинерії, згасла маленька синя лямпочка. Світло ліхтарні, що ледви блимала перед льокомотивою, згасло, мов велитенське око замкнулося.

Машиніст всунувся в кут залізного корита і задубів. Комин льокомотиви сапав, як дихавичний.

Поїзд-примара приїхав до стації-примари і станув.

Але ні. Це не поїзд-примара. В останньому і найхолоднішому вагоні заговорило щось (світло у ваґонах давно погасло) і почало співати:

(Може то тільки вітер приніс здалека пісню, з тих давних, щасливих днів?).

Бог предвічний...—

Голос був слабий, хворий і несміливо продирався у пітьму ночі. Голос був спалений гарячкою...

Бог предвічний...—

...вічний — підхопив другий хворий голос і оба обнялися, як друзі...

Вітер злісно заскавучав і заторохкотів по криші вагону (40 Mann oder 6 Pferde): Хто сміє темінь і вітряну тишу перебивати?

Але голос, спалений гарячкою голос, не втих. Зате піднялося ще чотири і взявшись за руки, перескочили до другого ваґону:

Прийшов днесь
Із небес...

Так, прийшов. В таку саму темну ніч, як був мороз і вітер, прийшов. І таксамо костенів од холоду...

Щоб спасти люд свій
[весь...

Так, щоби спасти. Щоби не було таких холодних, темних і вітряних ночей, щоби стація була нерозбита і на льокомотиві не догасало полумя.

Прийшов, щоби 263 тифозники не замерзали у ваґонах на долівці, в судорогах гарячки...

І утішився...

Це вже третій ваґон співає, а вітер казиться, що хтось руїнам сон перебиває, гупає по дахах, підпирає дужі плечі під стінки ваґонів і впихає тонкі пальці у щілини попри двері.

Але ваґони не слухають. Ваґони починають співати: четвертий, пятий, шестий. Спів перескакує, хворий, вриваний, слабкий, з ваґону до ваґону:

...Де ви йдете?

Ми ідем в Вифлеєм!

Так! У Вифлеєм ідемо. Оце йшли, але шлях такий довгий, важкий, набитий терням і скалками розірваних стрілен. Шлях покритий снігом, а ноги босі, попухлі й на плечах кріс — тягар такий...

І повернемся!...

Повернемся! То дарма, що ніч, що вітер, що всі в гарячці, ще ось в тих одинацяти ваґонах, закинених на дно моря пітьми, цілий 6-тий курінь Галицької Армії.—

Це вже семий і осьмий ваґон співає і девятому передає. Серед темної ночі, серед вітру, ваґони колядують.

(Десь там, в країні казки, в Батьківщині, стара мати і дружина плаче на рукав, а під вікно хлопці пустуни кольорову звізду підняли і дзвінками голосами):

Іншим путем повернули...
В дорозі...

Так! Іншим путем. Вони такої путі не надіялися. Вони навіть не знають, що це за путь, на яку затягнула їх стара, вигасла льокомотива, що дише останніми ковтками пари.

Вони сподівалися, що у ясний день увійдуть до Вифлеєму і сталевими шоломами вдарять чолом Правді — вони навіть не мріяли ніколи, що путь буде така темна, чорна.

Погану, безбожну,
Безвстидному Іроду
Не повідали.

Ні! Ніколи! Вони Іродови не піддалися. Може правда вже й загинула, як дітей у Вифлеємі били, але вони Іродови — ніколи. Свідоцтво вони — що та Правда жила...

Це вже одинацятий ваґон співає. Це вже цілий поїзд, Чорний, темний поїзд, що заїхав на зруйновану стацію — колядує.

І на льокомотиву пнеться колядка, перескакує через неї, розсівається з замкнених дверей по рейках, до руїн припадає...

Машиніст підносить голову. В льокомотиві вже ледви жевріє. В його черепі вогні. Йому здається, що вигасле вогнище колядує і він прилучується хворим, замерзлим голосом:

Слава Богу заспіваймо!...

(За те, що дав нам силу і можність терпіти і терпінням заслугувати в Нього на Велику Долю).

Він піднімається, розпростовує руки, мовби звізду тримав, і вдається йому, що він хлопець:

— Колядуйте! Вчіться! Ще, ще! Підемож колядувати туди (Царгород показує рукою), і туди (Персія) і туди (Москва) і туди...

— Заколядуемо так, що подивуються...

— Ще раз, ще! — і йому здається, що ваґони, це його хлопці ровесники. — Хай усі чують! Ще у нас не колядували так, як ми сьогодні!...

Слава Богу заспіваймо —

Вітер, що шарпався нервово біля ваґонів, заслухався. Руїни задивилися. Ніч мягку кирею завісила над поїзд...

...Тисячу коляд, зі сіл, з міст, зі схлипаних грудей і з чорних ваґонів серед пітьми, звязались у вінок і полинули до стіп Бога Правди, що народився в той день...

Анатоль К.

НАПАДИ НА УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ У СОЙМОВІЙ КОМІСІЇ

ПОЛЯКИ НАЗИВАЛИ УКРАЇНСЬКУ ПОСОЛКУ МІЛЕНУ РУДНИЦЬКУ НІМЕЦЬКОЮ АГЕНТКОЮ И Т. П.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Підчас засідання соймової освітньої комісії у Варшаві знову відбувся огидний випадок, коли польські посли зневажали й ображали українських послів. На знак протесту проти такого поведення послів, а також того, що предсідниця комісії, п. Яворська, не покликала своєчасно тих послів до порядку, українські посли залишили освітню комісію.

Образа українських послів відбулася в часі обговорення внеску опозиційних польських послів у справі биття шкільних дітей учителями державних шкіл. Внескодавці стверджують, що вчителі вживали тілесної кари, щоб примусити учнів в минулому році посилати на остров Мадейру Пілсудському картки з поздоровленням з нагоди його іменин. Посолка М. Рудницька зголосила підтримку цього внеску зі сторони українського клюбу, бо українські діти в польських школах терплять від побиття їх учителями ще більше від польських. Посолка ствердила, що з наказу шкільної влади польські вчителі примушували українських дітей писати картки Пілсудському на Мадейру.

Коли посолка М. Рудницька почала порівнювати стан шкільництва в Польщі зі шкільництвом у царській Росії та в Німеччині, а також згадала про страшну „пацифікацію", то з лав польських послів урядового бльоку почулися ріжні образливі викрики, як наприклад: „німецька агентка", „нікчемниця", „спілка ендецько-українська" й т. п. Посолка М. Рудницька не скінчила своєї заяви й відмовилася від слова. Посол Великанович зложив формальний протест в імени українського клюбу й українські посли залишили освітню комісію. На місце заступника предсідника комісії, яке призначене для Українців, голосами урядового бльоку вибрано волинського хруня, посла Богуславського.

ЕПИСКОП ХОМИШИН І О. НАЗАРУК ПОЛІТИКУЮТЬ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Польська газета „Век Нови" подає, що станиславівський епископ Хомишин разом зі станиславівським нотарем Мельниковичем та редактором „Зорі", д-ром О. Назаруком, вели політичні розмови з польським міністром Перацьким та бувшим львівським воєводою, відомим пацифікатором Галичини, Наконечніковом-Клюковським.

Для цих розмов усі три їздили до Варшави. Про характер розмов нічого не відомо, крім того, що вони торкалися політичних українсько-польських взаємовідносин.

ЯПОНЦІ ДАЛІ НАСТУПАЮТЬ У МАНДЖУРІЇ.

МУКДЕН (Манджурія). — Японська армія й воєнна фльота беруть спільну участь у звільненню півдня Манджурії від здезорґанізованих китайських воєнних частин. До Тієнціна й Фучова післано японські підкріплення для тамошніх японських залог, бо протияпонська аґітація Китайців викликає небезпеку для Японців, що мешкають у районах тих китайських міст.

Японський штаб у Манджурії поставив перед воєнний суд тих жовнірів, що побили американського консуля на вулиці Мукдена. Уряд і воєнна влада просять Злучені Держави вибачення.

РОСІЯНИ ПОБИЛИ КИТАЙЦІВ У ЇХ МІСТІ.

МУКДЕН (Манджурія). — У Харбіні червоні й білі Росіяни обєдналися для боротьби проти Китайців, які знущаються над безборонними російськими біженцями, користуючися тим, що нема держави, яка заступиласяб за них. Останніми днями китайська поліція закатувала на смерть одного російського хлопчика за те, що він голодний украв хліб у китайського торговця.

Це послужило сиґналом до повстання проти Китайців Росіян, які проживають у Харбіні в числі 100,000 осіб. Білі й червоні Росіяни обєдналися й напали на представників китайської влади. На вулицях міста зявилися барикади. Майже голіруч маси повстанців розброїли китайську поліцію й війська, що були прислані проти них. Повстанці домагаються усунення китайської адміністрації з міста.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

В ДЕНЬ РАДОСТИ

Прийшло Різдво. І ми відриваємося хоч на хвилину від нашої буденщини, яка в теперішніх часах є дійсно дуже сірою, і мріємо. Кождий по свому, але мріємо. Бо важке сьогодні життя для нас в Америці, а ще важче є воно для наших рідних у старім краю. Таке важке є життя, що не одному прямо не хочеться жити і на цей світ глядіти. Бо, поминувши родинні чи особисті клопоти, безробіття та економічна криза особливо даються в знаки українському робітникови в Америці. А наших братів у рідним краю, крім матеріяльних недостатків і нужди, добиває ще сваволя наїздників, бо сидять там і на сьогорічне Різдво у ляцьких чи московських тюрмах наші найкращі сини, на котрих уже видано засуди смерти, та котрі в той день, коли народилося життя, правда і радість, готуються розпрощатися з життям тому, що надто любили свій край і цю правду, яку проголосив Той, що тому 1931 років народився.

Та хоч великою журбою покритий цілий світ; хоч ми, Українці, може найбільш прибиті тою журбою; то всеж таки в день Христового Різдва радується цілий світ і радується кожда українська хата. І в тім саме ота таємна сила Свята Різдва. Воно начеб відповідало людській психиці, вічному баданню людської душі: вірити в відродження, в поступ, у зворот до кращого, в побіду ідеї й правди. Отсеї саме віри людство не хоче дати собі вирвати, бо без цього сподівання в зміну на краще, в остаточну побіду світла і правди, було б неможливе й не вартувало би жити.

А народження великої Христової ідеї, її переслідування і її остаточна побіда, окуплена смертю Христа, є саме тою великою заохотою, яка викрешує іскру надії навіть у найбільш прибитого чи нещасливого.

Попри Різдвяний сентимент з традиційними звичаями, піснями і родинними споминами, звязує отже людину з Різдвом глибша тайна людської душі: бажання вірити, що варто добре і чесно жити і варто за правду й ідею постояти, бо вони заважують і кінець-кінцем побіджають. Важко вправді прибитим великим горем і тим, що голодують та стогнуть в ярмі окупантів, повірити в таку побіду, але скільки то тяжче було б жити, якби в нас не було навіть цеї Різдвяної надії! Тому треба надіятися, треба вірити і треба боротися, щоб наші надії могли сповнитися, щоб суспільне життя поліпшилося та щоб наш рідний край став вільним.

Д-р Остап Грицай.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

В різдвяних колядах України, які належать до прикрас і цінностей скарбу нашої мистецької культури таксамо, як і всі інші пісні українського народу, не зазначується ніщо так особливо, чітко і послідовно, як саме момент людської радости з рождеством Дитятка Ісуса. — Нова радість стала, яка не бувала — кажеться тут між іншим — нова радість світу обявилась, небо і земля нині торжествують, повні безмірної радости, весела новина проноситься світом з Вифлеєма, Бог предвічний народився, зійшовши з небес, щоб побачити людей вірних і втішитися ним, і не треба людям більш сумувати, а скакати з утіхи.

„Ідіть у мир і повідайте,
Що це родився Божий Син;
Небесну радість сповіщайте,
Що сяє зорею з вершин —"

співається теж в одній українській різдвяній вірші з XVII. ст., зложеній якимось бурсаком з нашої славної тоді Київської Академії, і це тільки один із символів тієї різдвяної радости людини, коли наш нарід по прадідному звичаю своєї Рідної Землі заставляє на Свят-Вечір святочно прибрані столи що найкраще підібраними стравами. Христове Різдво, Вифлеємська зоря. Пречиста, схилена над Божим Дитятком, убогий вертеп, розмолені пастирі, звірята, що надихують небесне немовлятко своїм теплим віддихом!... О, хто з нас, хто з людей у християнськім світі взагалі, всилі призабути коли ті блаженно вщасливлюючі хвилі, хвилі найчистішої радости, що звязалися в навіки з Різдвом, святом Мира й Любови? Оце ось навіть бурхливий хаос модерного великого міста з його міліонами душ, з його всепоглочуючим поспіхом та невмолимо жорстокою боротьбою за існування, навіть цей грізний великоміський хаос, кажу, стає привітливійший для людського ока, коли його бурхни розкочуються в чарівному світлі різдвяних вистав. І так слухняно-покірно, ніби повинуючись волі розкритих небес, стихає ще завжди і той розгуканий великоміський хаос сучасности, коли світом знову раз пронесеться відвічна пісня святої радости життя:

— **Христос рождається!**

Христос — це несмертельне сподівання і надія, все наново грядучий і визволюючий Месія страдаючих життям, засмучених істнуванням.

Отак прийшов він тому дві тисячі років на світ, щоб сотворити людям нову радість життя, стоптану імператорами старинности як подвижниками немилосердної деспотії. І так Месія і сьогодні для нас пресвяте слово великого, горесно нетерпліючого дожидання. Бо та радість життям, про яку так незабутньо співали нам наші коляди, та радість життям нині, в сучасного людства, така потоптана і зруйнована, як може ще ніколи від часів Христа. На вершинах культури ХХ. в., ми сучасні, гірш загорожені в нашім істнуванню, ніж колись, за часів найтемнішого варварства. Бо в часах темного варварства була у світлоносців людства саме хоч надія на Месію, на визволення, на поступ, на культуру й на творче, й одушевлені тією надією світлоносці народів мали силу трудитися, страждати й геройсько гинути за визвольний ідеал. Але сьогодні ми вже дві тисячі літ після того, як прийшов на світ божеський Месія, як почалось визволення поневолених во імя великої рівности, і як поступ і культура і творче досягнули в людства найвищих вершин, а проте трагедія людського істнування ще ніколи не давалась відчувати так усесильно, безпощадно й загально, як тепер. Розвал, руїна і банкрот це в найріжніших відмінах страшне знамя нашого часу. Ми почуваємо, як двотисячлітня будівля всеєвропейської культури сучасного хитається у своїх основах і розпадається під нашими ногами, але проти того, як неспокійний вулкан усе наново загрожуючого нас розвалу, ми дедалі щораз більше безпомічні, не лиш як одиниці, але і як цілі громадянства і народи. Проти господарського й політичного розвалу таксамо, як морального і чисто душевного. Хитаються наймогутніщі держави світу, найбільш закріплені соціяльні лади й установи, і прориваються усі загати всякої традиційної моралі. Так начеб і справді призначено було звалюватись у порох руїн тисячеліттям дотеперішнього, а наступати на нас тисячеліттям нового майбутнього.

Але якого?

Справді:

Який це Месія, який це Христос рождається? Перемога якого Духа звелить радости життя обявитися зруйнованому світові знову?

Так з глибин болючого дожидання на станицях боротьби за істнування доводиться питатись усім народам, а зокрема нам, Українцям, нині.

Адже між усіми культурними народами світу ми ті, яким убивче трійло чотирократної чужинецької неволі омертвлює сьогодні гірш, ніж коли, пречисте джерело життєвої радости. І колиб і справді мало сповнитися колишнє віщування великого французького вченого **Ернеста Ренана**, підкріплене нині зрештою німецьким ученим Шпенглером, віщування по думці, що майбутнє людство належатиме головним чином до народів словянських, то може культурно-творче завдання України в ідучій історії народів не тільки у власнім визволенню з ярма чотирократної неволі. Між **знаємо з історії минулого гаразд, що упродовж довгих-довгих століть не Москва і не Польща були оборонним валом Европи і християнства на европейському Сході, а Україна.** І якщо нині, в час загально-світового хаосу, що кинути на розмежу між теперішністю і майбутнім, **большевицькій Москві призначена ще раз роля диких Монголів як носів найстрашнішого варварства, загрожуючого всій культурі людства**, то саме завдання України в тому, щоб двигнутись оборонним валом проти московського Монгола і **спасти від большевицьких орд не тільки власну землю, але й західну Европу.** І якщо нині нужденна Польща — заборола найстрашнішої культурної темряви, кровожадної деспотії та найстарший лад та морального банкроту, з яким може хіба тільки рівнати стареча гниль большевицького царсько - капіталістично - кріпацької культури, то й противляшні роля України — це роля оборонниці не тільки власного краю, а й культурних добутків людського духа. Розуміють це нині добре передові народи західної Европи, ось як Німеччина та Англія, присвячуючи українському питанню ту пильну увагу, завдяки якій воно сьогодні **одно з найактивніших політичних питань світу**. І воно певне, що те важливе історичне завдання на важко загроженім Сході Европи доведеться сповняти Україні нині і тоді, коли Москва і Польща, знищивши в собі з одної сторони гидру большевизму, а з другої пілсудщину, мали вступити в ряди культурних народів Европи та причинитись зі своєї сторони до перемоги славянства в майбутньому. Це так. **Погідна, життєтворча радість істнування, така потоптана і зруйнована нині під напором це завжди і щораз грізніше розхвильованого післявоєнного хаосу, вона відродиться, обявиться світові новим Рождеством, новим приходом Месії тільки тоді, коли думка всехристиянської культури світу буде здійснена народами по замислам ідеального здруження і збратання вщерть. Бо тільки повне схристіянізування людських громадянств**, значить співпожиття по засаді взаїмної пошани нації до нації, взаїмної допомоги та оборони, взаїмного розуміння та співчування, взаїмної творчости та культурного змагання, тільки таке схристіянізування світу всилі спасти нас сьогодні від дальшого розвалу, руїни і банкроту.

І тому боротьба проти всякого роду большевизму, антихристиянського, варварського, народи поневолюючого большевизму це нині розпучливе зусилля всього світу таксамо, як наша боротьба проти кровожадних наїздників в роді Ляхів. В цій боротьбі є ще одно віковомне змагання Христа з Антихристом. Хто переможе? Любов і Мир, радість життям і творче, чи вбивча темрява большевицької тюрми і підпливаючої кровю помордованих трупарні?

Майбутнє виявить. **Але ми, Українці, ми будемо в цій боротьбі хрестоносцями культури християнства, не тільки як оборонці европейського Сходу, але і як громадяни рідної нам української нації.**

Бо не здійснивши вщерть Христового заповіту **повного здруження і збратання людей в окол власного громадянства**, ми, Дорогі Земляки, не зможемо ніколи довершити успішно і всецілo нашої боротьби з большевицькими ордами та ляцькими людоїдами. Попри всі наші політичні групи, партії і напрями **мусить в нас бути один спільний шлях, на якому всі партії малиб обєднуватися всецілo і без решти — а саме шлях, що веде до визволення з під кормиги чужинецьких наїздників.** Збройного визволення **всилу несхитної, нічим ні нікимн непорушної боєвої волі народу.** Так — під прапором **Незалежної, Самостійної Соборної Української Держави** мусимо оконечно здружитись і збратитись усі, якщо та наша вольна держава має врешті стати великою дійсністю. І поки те збратання видержить вогневу пробу збройного бою, намагаймося випробувати його трівкість на **фронтах громадянської роботи** в допомогу нашій українській культурі:

Жертвами на Рідну Школу, на Просвіту, на Українських Інвалідів та на всі культурні потреби народу. А кожна жертва, кожна наша перемога на тому громадянському фронті — це світлий прообраз оконечної перемоги на фронтах боєвих.

Дорогі Земляки!

Не співаймо лиш про нову радість, колядуючи з Різдвом, не покладаймо всеї нашої надії на прийдешного Месію, а **творім собі нову радість життя**, нове різдво народу подвигами, — **дійсними, позитивними, видимими досягненнями** визвольних змагань і наперекір чужинецьким наїздникам. **Тоді обновимося, тоді вседорча радість життям сповнить наші душі вщерть.**

Светозар Чорович.

РІЗДВЯНА КІСТОЧКА

На великім подовгастім полумиску поровитле, наче віск, красується святочне печене порося. Від нього вгору підіймається легка, майже прозора пара та розливається в повітрі спокусливий запах.

Господар Дмитро Глухач, опянілий тим запахом, схопив великий ніж, вбив його в порося коло передньої правої ноги та зручно відрізав цілу шиночку. Потім нагнувся над полумиском і став обрізувати мясо. Підчас тієї роботи не всилі був побороти спокуси та двічі-тричі поклав у рот по шматочку мяса. Побрязування мясо зложив на полумиску, а в руці лишилася йому лише сама кістка.

Не думайте, що він захотів зісти цю кістку. Боже борони! Він лише хотів, як усі побожні люди, що вірять у давні, патріярхальні звичаї та обичаї — побачити, що йому скаже різдвяна кісточка, бо ця кісточка з різдвяного печеного поросяти вміє цікаво випророкувати: який буде новий рік, яка буде погода, та чи будеш здоровий...

Він поставив кістку проти сонця, прижмурив очі та став приглядатися їй наскрізь.

Та чим більше глядів, тим більше й більше мінявся на лиці. Румянець, що звичайно прикрашував його лице та умолоджував, став зникати. Лице помало стало прибирати цитринову краску. Він увесь задеревів, наче втратив свідомість. Дивно глядів на всю свою родину.

— А що там? — перша спитала господиня переляканим, тоненьким голосом.

— Погано! — відповів він і показав кістку, на якій видніла червона пляма.

— Диви, ось тут мари — каже він — це хтось умре. Бачиш, які великі, чорні — себто я помру.

— Мовчи, Бог з тобою — сказала жінка і хреститься, всеж долішня губа їй опала та задріжала, як це все бувало, коли вона збиралася плакати.

— Як можу мовчати, коли так виразно бачу мою смерть! Колиж приходить смерть, годі мовчати... Ти гадаєш, що вмерти так легко, як зісти шматок печені?

І Дмитрові також задріжали губи, а вуси затанцювали. Більше не хотів він глядіти ні на полумисок ні на печеню, хоч і дуже любив горячу печеню і дуже з апетитом, мило примцюкуючи, її ї, — так що вуси по три дні бували потім повні застиглого товщу. Та тепер він не міг здержатися від плачу.

Колиж господар випустив сльозу, то всі діти й жінка, як глянули на нього, також узялися плакати, охкати та голосити — так що замісць звичайного веселого співу: „Рождество твоє, Христе Боже наш!" у кімнаті чути було лише високі та низькі голоси, що виводили: „а-а-а" й „о-о-о"!

Та небаром Дмитро прийшов до себе. Витер сльози рукавом сорочки та голосно сказав:

— Досить! Нема хісна з плачу!

І, наче на команду, всі перестали плакати. Відсунулися від полумиска з печенею та, як велів звичай, поставили серед хати обідовий стіл, по середині його поклали полумисок з поросятем, а на ньому уставили горнятко з застромленою у нього вязанкою воскових свічок, обліплених позліткою та червоним шовком і посипаних пшеницею. Дмитро, як голова родини, взяв горючий огарець і став засвічовати свічки. Треба було тепер співати і він старався виконати це, та з грудей йому виходив приглушений, дріжучий, тонесенький та слабий голос, що колихався як полумя свічки.

Опісля усі поздоровили його з Різдвом Христовим. Дмитро поцілувався з молодшим синком, а потім сумно похилив голову.

— Це востаннє — сказав він. — Більше ніколи не стрічатимемо разом Різдва. Доля судила мені вибратися в далеку дорогу, відкіля до вас ніколи вже не вернуся.

Всі тяжко зітхнули. Дмитро пояснив присутним, що ті, котрим іще судилося жити, повинні їсти... Родина послухала, а що після плачу вони виголоднілі, то стали їсти порося так, що аж за вухами лящіло.

За кілька хвилин на ґанку почулися кроки, двері в кімнату відчинилися. В дверях показався животище Петра Дрони, а за ним небаром угловата голова Миколи Бухея.

— Христос родився! — озвалися оба в один голос.

Ніхто їм нічого не відповів.

Вони підійшли ближче, порозпімали роти із зчудовання та тупо гляділи один на одного.

В куті на отомані лежав Дмитро та вдумчиво глядів нібито в якусь дірку в стелі, начеб ждав, що відтіля появиться архангел Михайло з мечем в одній та з вагою т другій руці, як це його зображають на образах.

Дмитрове лице пожовкло, лише очі були червоні, наче в куропатви, від довгого плачу. Неподалеки від нього сиділа його жінка, а довкола неї збилися діти, сумні як справжні сироти.

Петро та Микола збентежилися. Не знали що їм думати, не то, щоби слово вимовити...

— Що це з вами? Ради Бога?... — перший спитав Микола після довшої мовчанки.

Дмитро здригнувся, начеб почув приказ архангела, звернув голову до гостей. Коли пізнав своїх найліпших приятелів, дав їм рукою знак, щоби вони сіли. Потім трошки підвівся, глянув на них і жалісно похитав головою.

— Пчх... яка це біда притрапилася вам? — спитав Петро, який підчас розмови пчихав раз-у-раз.

Дмитро глибоко зітхнув.

— Нічого, братіку, — сказав він тихо, начеб уже вмирав — я вже так начеб на тому світі... Мені судилося лишити вас. Може бути, що ми вже востаннє бачимося.

— Пчх!... я нічого не розумію... Пчх... Розповідж виразніше. Ти... пчх! — все говориш про якісь... пчх! нещастя.

— І краще, що мене не розумієш... А вас обох я лише попрошу... Знаєте, люди ми, як усі люди... може бути, я вас колинебудь обидив, то ви мені простіть...

Петро й Микола знову глянули на себе. Дивним їм здавалося, що Дмитро наразі на Різдво зсунувся з глуздів.

Дмитро вгадав їх думку та знову жалісно кивнув головою.

— Мені судилося вмерти... — сказав він протягаючи слова.

— Таж нам також судилося, — запримітив Микола.

— О, ваша смерть не така, як моя!... Ви ще вспієте багато різдвяних поросят зісти, а я, нещасний, не буду вже їсти ніодного. Це мені кісточка сказала.

— Кісточка?

І приятелі більше не допитувалися. Знали, що все мусить відбутися, як заповіла різдвяна кісточка.—Хай Бог простить гріхи твої та прийме душу твою до царства небесного, — сказав Микола та зняв шапку — Я тобі все прощаю — та ти ніколи не обидив мене.

— Пчх!... що вдієш, братіку? — додав Петро — всі ми... пчх! з землі та в землю обернемося. Лише ти не забувай про нас і в гробі:.. себто на тому світі!

І старі други щиро розцілувалися.

— Ах, братіку, — жалівся Дмитро — не так то легко вмерти... А жінка... а діти?...

Гості не могли більше видержати. Встали та вийшли.

Дмитро й дальше лежав і глядів у стелю, вижидаючи появи архангела.

І тут йому прийшло на думку, що архангел кожну душу важить на вазі. І його душу також поставить на вагу, а коли вона буде тяжча ніж зеренце пшениці — то це знак, що вона грішна, згрішила перед Богом і тому не може йти деінде, лише... ах! у пекольний котел. Дмитро задріжав на таку думку. Став у голові перебирати всі свої гріхи, які лише

ДО ЗЕМЛЯКІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ І В КАНАДІ.

Місяць січень це час, коли в Рідному Краю обходять родинне свято Різдва Христового.

Під впливом **зовнішніх** обставин, під **впливом** внутрішньої **сути** **українського** народу — **змінився** і **спосіб святкування. З** давніх **часів остався тільки** церковний **обхід незмінений. Щоденні злидні змінили** домашній **обряд.** Пропала **давна веселість,** безжурність; **пропав родинний спокій. Їх місце** заняла **мужеська зрілість,** розвага, **виглядання Великого** Майбутнього. **Цеж** бо народини **Вічної Правди.**

Сусідська і **родинна** гостинність перемінилася постановою всенародньої волі — в **ЖЕРТВЕННІСТЬ** на **найважнішу** народню потребу, **на „Рідну Школу"**. **Бо свято Різдва** Христового — **це в першій мірі свято дітей, а „РІДНА ШКОЛА" — ЦЕ МАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ. Тому навіть малі колядники, новорічні** „сівачі" та **йорданські щедрівники складають** для **неї свої різдвяні дари.**

Українська Іміграція не має змоги серед змінених життєвих обставин обходити це свято традиційно. АЛЕ МАЄ ЗМОГУ Й ПОВИННА ОБХОДИТИ ЙОГО СЕРЦЕМ, ДУХОВИМ ОБЄДНАННЯМ з матерями, батьками, сестрами, братами. Вони осталися там, за океаном; щоби земля не пропала; щоби нація не втратила права на істнування. Вони, ці наші найдорожчі, наші друзі і приятелі боряться особисто не тільки з невигодами, не тільки з безмежними недостачами, але й за ІДЕЮ.

Ім треба помогти; щоб не уходити для народу за померлих, для яких у Святу Ніч лишається останки страви.

В цей місяць від ряду років складала Іміграція дари для „Рідної Школи" на коляду. Напевно зложить їх і цього року, тимбільше, що це рік її 50-літнього ювилею, тимбільше, що з НОВИМ РОКОМ ВСТУПАЄ „РІДНА ШКОЛА" В НОВЕ ПІВСТОЛІТТЯ З ШИРОКИМИ ПЛЯНАМИ НАЙБІЛЬШОГО ЗНАЧІННЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД — ВІРИТЬ У ВАС.

ЛЕВ ЯСІНЧУК,
делеґат „Рідної Школи" на Америку.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СВЯТИЙ ВЕЧІР.

Свята на еміґрації. Спомини. Наші звичаї. В чужій неволі.

І знов надходить свято Рождества Христового, свято радости бідних і багатих, щасливих і горем прибитих, старих і молодих; свято, яке український нарід, деб він не жив, обходить від віків дуже торжественно, зберігаючи свої давні звичаї. По світовій заверюсі сотки тисяч нашого народу розбрились по цілій кулі земській і вони обходять це свято лише згадкою про минуле. До них належимо і ми, американські еміґранти. Нас в Америці особливо журить те, що наші звичаї з приростом нового покоління, якому ми замало любови вщіпили до наших звичаїв — помалу забуваються. Правда, що важко святкувати в Америці з нашими дітьми з усіми прадідними звичаями, так, як наші батьки святкували з нами, але святочні спомини, які ми у своїй памяти принесли з рідної землі, всеж таки треба передавати молодому поколінню в отсей Святий Вечір.

А чиж може бути кращий спомин, як це, що в часі народження Христа воскресала Українська Держава, що в цей день ще недавно сотні нашого узброєного війська машерували під жовто-блакитним прапором вулицями міст, а в день Йордану стріляли з гармат і крісів. — Такі моменти ніколи не забуваються, бо лиш раз за цілі століття ми святкували Різдво у вільній державі, як вільний нарід і вільними устами витали себе взаїмно словами: Христос раждається. І раділа ціла Україна, раділи еміґранти, що давно лишили свою Вітчину, а з нею свою молодість; дехто свою долю, а дехто недолю...

В день Рождества полинимо знов думками під наші рідні, соломяні стріхи, там, де колись ми разом з родиною засідали до Господньої вечері та пригадаємо собі давні звичаї, які ми тут затратили.

Бувало цілий піст старі і молоді приготовляються до цього свявта, а вже найбільше раділи діти підростки, що дістануть нові одяги, ялинку, дарунки та підуть з колядою. Треба розповісти, як то засідали до вечері в день Рождества, як зачало темніти на дворі, а на небі показалася перша зірка. Ось голова родини, батько, або найстарший син, вносить вязанку соломи, вязанку сіна і „дідуха". Переступивши поріг, говорить: „Дай, Боже, на щастя на здоровля ті свята опровадити, других дочекати, радости, веселости рік від року на многая літ — Христос раждається". Славіте Його!—відповідає ціла сімя. Відтак ставить „дідуха" в кут, а діти розстелюють солому по долівці і радісно бавляться. Часом дідусь або бабуня, пригадавши давну молодість, і собі з дітьми побавляться. Цеж Святий Вечір! Мати розстелює сіно на столі, накриває чистим обрусом і ставить свічку, застромлену у три або чотирираменнім, деревлянім павуку. Сімя, святочно одягнена, засідає за стіл, а мати або невіста приносить „кутю" (варену пшеницю, приправлену медом і маком) у великій мисці або макітрі, а в другій посудині розжарені вуглики, присипані ладаном, або сушеним ялівцем, і підкурює перше кутю і передає до рук кождому з родини, а вкінці ставить під стіл. По молитві голова родини набирає в ложку кілька зерен куті і кидає по кутах або до стелі, щоб пшениця родилася. По пшениці дають дванацять страв, одну по другій, і запивають яблочним соком або вином; мало коли горівкою... Запах ялівцю, ялинка, прикрашена „позолоченими" овочами, блискучими баньочками, цукорками, горіючими свічками, дідух, солома і загальний святочний настрій перетворюють хату у Господню святиню. А ціле село в часі вечері ніби завмирає в тишині. По вечері всі колядують та забавляються. Дівчата і парубки виходять на подвіря і „калатають" ложками. Де відізветься собака, там є їх будучий муж або жінка.

Колядники ходять попід вікна з колядою: збирають на школу і читальню, а брацтво на церкву. Хор звичайно ходить із скрипкою і басом або цілою капелею і колядують на „пунти": раз хор, а раз музики, або разом. Далеко, далеко по морозі несеться наша стара коляда: „Бог предвічний", а голос скрипок то дріжить, то ніби плаче і знов зливається з піснею в одну чаруючу мельодію і здається, що ціла природа оживає. Інші перебираються за Ірода, суддів, жидів і пяниць і грають комічні штуки, або ходять з вертепом. На його долівці виставляють рухомі фіґурки: богача, жида, смерть, чорта і т. і., які при помочи „актора" грають гарні й поучаючі представлення. Так серед забав минає ціла ніч, а на Різдво ціла громада йде на „Велике Повечеря" до церкви. По обіді йдуть до читальні читати та забавлятися. Свята тревають три дні.

На Йордан батько з дітьми ходить з кропилом і кропить навколо хати, стайні і стодоли. Діти несуть закусуванці (хліб з маком) і на кождім розі будинку ломлять хліб і їдять.

Наш обряд, звичаї, обичаї і вірування являються шкідливими для Ляхів і Москвитів, бо вони перешкаджають їхнім асиміляційним і заборчим плянам. На Україні не вільно ходити з колядою, бо це є в них „нарушенням публичного спокою"! Не вільно відправляти богослужень зі всіми нашими формами, ані панахид по поляглих борцях, бо це називається „контрреволюцією", якої московські сатрапи так дуже бояться.

Нині, замісць святкувати в своїх хатах і церквах, будуть наші люди сидіти, як цигани, по колективах тай слухати „лекції" большевицьких аґентів. Нема тепер на Україні ідилічного, родинного життя, нема оспіваного Шевченком села і біленьких хаток, лиш „колгоспи", „сельбуди"; є „компартія", є обдерті і голодні люди, „чорніщі чорної землі", є тисячі українських каторжників, що масами гинуть на Соловках. Ніякого нещастя в нас не бракує, бо там загосподарився московський злодій, а по другому боці Збруча ляцький розбишака. Так, як тому 1931 років Ірод казав вирізати сорок тисяч невинних дітей у Юдейській землі, щоби між ними вбити Спасителя, так і представник, але не поганського, лиш християнського народу, Пілсудський, каже мучити і вбивати наших невинних людей, щоби між ними вбити і цих вільнодумців, спасителів народу нашого, що во імя засад Христових ратували свою Вітчину. Інших запакували у страшні, холодні тюрми, де вони до нині мучаться. Із цих грізних мурів, ізза залізних кратів буде долітати до нас в день Рождества могутнє, але сумне „Бог предвінний".

Та прийде час, коли розсипляться тюрми народів, упадуть пута, щезнуть кордони, забрязчать знову козацькі шаблі й у вільній державі, так як у 1919 році, заграють наші гармати: Христос раждається!

Р. Т. Пристай.

міг пригадати собі. Правду сказати, нікого нема без гріха. Та дрібні гріхи прощають, коли великих нема. Дмитро вдарився по чолі та пригадав свою записну книгу, в якій записував крамничних довжників і поборгований крам. Книжка ця все таки з гріхом... і то порядним, себто його доволі, щоби він дістався діяволом в кигти.

Дмитро зірвався, схопив книгу, яку все мав біля себе та став її перелистовувати.

Очі його впали на першу сторінку:

„Хасінові Техтеріванові з Боголалі дав для продажі 300 ока жита по 18 шоладів... 540 сот. Він заплатив готівкою 100 сот. Винен 440 сот.

Дмитро зупинився та подумав:

— Жито я купив по 8 шолдів, а продав по вісімнацять. Це нечесно... Можнаб і по тринацять...

Поправив і став дальше переглядати:

„Маленький Тома з Невесіла: 400 ока кукурудзи по 17 шоладів 170 сот., 2 ока кави 40 сот., 5 ока цукру 30 сот.

Дмитро похитав головою. І тут несправедливо. Цукру було троха більше ніж чотири ока, а записав пять... І кукурудзи не було стільки.

Тепер піду на базар і розглянуся, як там інші справи... — каже він сам до себе, коли скінчив переглядати та справджувати записну книжку. І підвівся з канапки.

У дверях хати обернувся, побожно перехрестився та пішов дальше. Якжеж зробив усього кілька кроків — став уже жалувати; бо запримітив, що кожен, кого стрінув, глядів на нього якось дивно та здивовано. Начеб уже кожен знав про нещастя, яке навістило його нещастя, яке навістило його тай кожен жалів його. Він добре запремітив, що два на нього так жалко глянули, начеб говорили до себе: „Прийми Боже, душу його!" Йому знову захотілося плакати і справді, може бути, він заллявся би сльозами, колиб припадково попри нього не пройшов Іван, той Іван воскобийник, що продає свічки... Той Іван глянув на нього якось так весело, всміхнувся, начеб радів, що з нагоди його смерти продасть кілька ок свічок.

Дмитро розсердився.

— Підляка, негідник, — пробурмотів він — радіє чужою смертю. Нібито забогатіє від тих кількох ок свічок. Підлість! ледащо!...

І в цюж хвилину Дмитро дав би був багато, дуже багато, щоби лише пімститися на Івані, — та тепер йому не ялося приймати зайвий гріх на душу.

— Ах, колиб я міг хоч трошечки торкнути його, лище так, злегенька... щоби йому хоч одну печінку відбити... Так, колиб лише воно не зашкодило моїй душі — заплакав би він і його мати сьогодні, — шепче Дмитро.

Коли дійшов до Драґанового вугла, побачив трох пропшаків. Пристанув і на велике їх здивування дав кожному з них по сотику. Тут йому прийшов на думку й Мірко Григорович. Він ворогував з ним через якусь дурничку. Мірко на жарт зловив Дмитрового кота та відрубав йому хвіст, а Дмитро за ніщо в світі не міг глядіти на куцого кота.

З того між ними прийшло до великої суперечки та лайки, що закінчилася прочуханами. На щастя не було ніяких надзвичайних наслідків. Лише й стільки, що Мірко вибив Дмитрові два зуби, а Дмитро вирвав Міркові вус і набив йому на чолі ґудза завбільшки волоського горіха. І більше нічого! Всеж таки відтоді вони ніколи не сходилися; як стрінулися, один одного не здоровив, а ганьбили один одного потихеньки, ледви чутно, бо булоб якось не тее, колиб такі привіти ввійшли в звичай.

Одначе Дмитро не хотів кидати цього світа не помирившися з Мірком. Тому він ішов до Міркової хати.

— Ще один гріх менше буде, — тихо говорив він, увіхоувіходячи в двері.

— Гей, господарю, — крикнув він голосно вже з порога.

— Прошу, — відізвався Мірко та зірвався на стрічу гостеві. Та коли два старі вороги станули проти себе, оба мовчки гляділи один на одного.

Мірко не хотів вірити, що перед ним, у його хаті, стоїть Дмитро, а цей останній дивувався сам собі, як він сюди попався.

Вкінці наче отямився, підійшов до Мірка та простягнув до нього руку. Привіталися.

— Брате Мірку, ми небаром розлучимося, — почав Дмитро — я відійду до вічного дому!... Прости, забудь, що оба сварилися.

— Бог простить тобі, брате, — відповів Мірко. — я чув, братіку, від Петра про твою гірку долю і мені було дуже жалко тебе. Я не думав, братіку, що ти прийдеш до мене. Спасибі тобі...

Потім оба помирившись зайшли в маленьку кімнатку та сіли при столі. Мірко приніс вина та налив у склянки.

— На здоровля, брате! Випємо за нашу нову приязнь! — сказав він.

Оба випили до дна. Для Дмитра це була перша скляночка від самого ранку і він зараз відчув, начеб який бальзам розлився по всьому тілі, розгрівав та заспокоював його затрівожене серце.

— Давай ще по одній, — каже він тихо.

— Ось воно, брате, ось — притакує Мірко. — Ця скляночка за спокій твоєї душі. Як будеш умирати, брате, то краще, коли не жалітимеш, що не вспів випити вина!

Дмитро взявся пити. І за кожною склянкою почувався все бодріщим і сильнішим. У грудях йому збиралося приємне тепло, яке начеб то виганяло смертельний жах, що був заволодів ним... Він уже не боявся... Серце його змякло наче вата і він став жалувати, що йому прийшлося розставатися з життям.

Жаль йому було приятеля, жаль усього.

І сам він, не знати чому, обняв Мірка та став його цілувати.

— Як мені бути без тебе? — зітхав Дмитро.

— Тобі це легко буде, а ось мені нелегко буде бе тебе тут оставатись — постогнував Мірко.

Дмитро зібрався йти додому. Встав, ступив раз, та ноги не слухались і він усім тілом упав у дверях.

— Смерть, брате! Ось вона, смерть! — простогнав він і впав горілиць. Сподівався, що зараз пічне вмирати.

— Ще ні! — вспокоює Мірко — вино дуже сильне...

— Ні, не вино, а справжня смерть, справді! Я пізнаю, я чую... Все ходором ходить перед очима, колихається та скаче... Он і святий Микола на образі наче хитається... Смерть!

Мірко не слухав його більше, обіймив його та підняв на ноги. Спираючись один на одного, оба вийшли на вулицю. Заточувалися і гойдалися то в цей то в той бік.

— Диви, як заганяють качки! Бач, як нажльопалися! — каже якийсь прохожий.

— Ось який це світ, — жалко хлипаючи, бурмоче Дмитро. Вони думають, що я пяний, а не знають, що мені ще приходиться пройти...

Вкінці прийшли до Дмитрової хати, як-так вийшли сходами та ввійшли в кімнату.

— Нумо, братіку, вмирай тепер полегоньки, а я небаром прийду, — сказав Мірко та вийшов. Він ішов додому заточуючись, ноги вгиналися під ним.

* *

Дмитро ще живе й усе вижидає смерти й усе випиває та прощається з Мірком. Чотири роки вже минуло від цього щасливого пророцтва різдвяної кісточки, та він усе впевняє, що кісточка ніколи не бреше й пророцтво повинно рішучо сповнитися.

(З сербського переклав **М.Н.**)

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

Н. С. ПІТСБУРГ, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 118, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 10 січня, в годині 4-тій пополудни. Буде справоздання з цілого року і вибір уряду на 1932 рік. Проситься членів вирівнати залеглости, бо довгуючі будуть суспендовані. — Мих. Сарахман, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 січня, в годині 2-ій пополудни, в домі П. Гут, 6203 Елмвуд Еве. Проситься всіх членів прибути на означений мітінг, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючих проситься вирівнувати свої залегости, бо вкладки до головної каси У. Н. Союза муситься вислати, а тов. каса вичерпана. Не явившийся на тім мітінгу член заплатить кару після статута. Обовязком є кождого члена старатись привести хоч одного нового члена. — Кароль Кропивницький, предс.; Іван Данько, кас.; П. Кокодинський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря", від. 69, повідомляє, що нововибраний уряд на 1932 є як слідує: Н. Ковбасник, предс.; Н. Василишин, заст.; Е. Парніцький, фін. секр.; І. Приймак, заст.; М. Ликтей, рек. секр.; І. Сливак, заст.; Іл. Вікарчук, кас.; Ст. Назаревич, заст.; І. Бобецький мол. і Ст. Назаревич, опікуни хорих; І. Бобецький стар. і Н. Забзанук, тростіси; М. Левко і Ст. Шевчук, госп. галі і прапорчики; Н. Василишин, отаман. Перший в році мітінг відбудеться в суботу, 9. січня, в годині 8-ій ввечір, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6-та вул. Місячні мітінги будуть відбуватись в другу суботу по першім. Тому, що фінансовий секретар мешкає в Джерзи Сіти, то в разі якоїсь тов. кореспонденції членці зволять удаватись до рек. секр.: Мих. Ликтей, 1429 Чвилот Стр., Бронкс, Н. Й. — Е. Парніцький, фін. секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 10. січня, в годині 3-тій пополудни, під ч. 2171 Вейклайн ул. На сей мітінг має кождий член явитись, бо буде звіт уряду і контрольорів за 1931 і вибір уряду на 1932 рік. Будуть також і інші важні справи. — М. Шанайда, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

РАНКІН, ПА. Бр. св. Григорія, від. 24, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори будуть відбуватися в другу неділю по першім, в годині 2-гій пополудни. Слідуючий мітінг відбудеться 10 січня, під ч. 323 — 2-га аул., точно в годині 1-гій пополудни. Буде справоздане уряду і контрольорів за 1931 рік. Довгуючих напоминається, щоби вирівнали свій довг, а ті члени, що ще не взяли свого календаря, нехай принесуть з собою 30 центів на сей мітінг. Позамісцеві члени мають прислати разом з вкладками по 30 ц. за календар. — М. Лепінський, предс.; Антін Круль, кас.; Микола Щур, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 10 січня, в годині 2-гій пополудни. Проситься членів явитись на означений час, бо є справи недокінчені з минувшого року. — Теодор Задорожний, предс.; Анна Дрочь, кас.; Павло Архетко, секр.

ГУДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє своїх членів і членкиць, що річний мітінг відбудеться в неділю, 10-го січня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Буде справоздання урядників і контрольорів за минулий рік і вибір уряду на сей рік. Обовязком є кождого члена прибути на сей мітінг. Не явившийся член буде караний 1 дол., а урядник 2 дол. — М. Лібрук, предс.; В. Якуб, кас.; П. Маряк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 січня, в годині 1-шій пополудни, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів явитись на збори, забрати свої календарі, заплатити свої залеглости, привести з собою нових членів і вислухати звіту з річних зборів. Новий уряд вибрано як слідує: Григорій Кісіль, предс.; Семен Постолюк, заст.; Михайло Савчак, кас.; Антін Федорович, заст.; Григорій Стефанек, фін. секр.; Тимко Кальмук, рек. секр.; Павло Коваль, Дмитро Грабський і Николай Чубінський, контр. комісія; Михайло Матвішин, Йосиф Клипка, Василь Кревнюх, Паплик і Стефан Пелех, надз. хорих; Григорій Скальницький, Максим Куць, Николай Голдер і Андрій Іваночко, листоноші; Онуфрій Пацула і Николай Сеник, прапорчики.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 січня, точно в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі, 4-та і Ворд ул. Член, котрий довгує за два місяці, буде суспендований. Не явившийся на збори член буде караний після статута. На річних зборах 13 грудня вибрано слідуючий уряд на 1932 рік: Лука Благідка, пр.; Григорій Стеців, заст.; Іван Стецик, фін. писар; Василь Шпір, заст.; Григорій Забитко, кас.; Антін Лебіщак, заст.; Василь Стецула, Іван Тиман і Ілько Вовк, контр. комісія; Данило Бревус і Кирило Марків, надз. хорих; Іван Лунак, прапорщик; Василь Гарасим, Антін Лебіщак і Теодор Сорока, представники до У. Н. Дому. — Іван Стецик, фін. писар.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє усіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9 січня, в годині 7.30 ввечір, в гали церковній. Проситься усіх членів прибути на мітінг і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Антін Нагребецький, голова; Сергій Куришків, кас.; В. Моссора, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що на річних зборах вибрано слідуючий уряд на рік 1932: Василь Шишка, предс.; Антін Бодник, кас.; Лука Демчук, секр.; Володимир Загоруйко, Олександер Потіха і Андрій Чепелак, контрольори; Антін Мазур, доглядач хорих. Мітінг відбудеться в неділю, 10 січня, в годині 2-ій пополудни. Взивається всіх членів прийти і заплатити свої вкладки. Мітінги будуть відбуватись кождого місяця в другу неділю в місяци, в гали церковній на Нюпорт Еве. — В. Шишка, гол.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

СТРАДФОРД, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє усіх своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 9 січня, в годині 7.30 ввечір, в гали церковній. На ті збори члени повинні усі явитися. Уряд і контр. комісія здадуть справоздання касове. Довгуючі члени нехай вирівнають свій довг до товариства, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Йосиф Волк, предс.; Іван Куців, кас.; Іван Гайва, секр., Box 100, Вакслі Стр., Стратфорд, Конн.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Отсим повідомляється, що мітінг Тов. Просвіта, від. 312, відбудеться в суботу, 9-го січня, в годині 7-мій ввечір, в У. Н. Домі на Делмор евеню. Обовязком є кождого члена явитися і вирівнати свої залеглости з минулого року, бо в противнім разі довгуючі будуть суспендовані. — С. Яців, предс.; А. Загуйчак, секр.

ЛИНДЕН, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 300, подає до відома, що уряд на 1932 рік вибраний як слідує: Андрій Андріяців, голова; Николай Зварун, кас.; Василь Моссора, секр.; Стефан Верес і Іван Попик, контрольори; Іван Крохмальний і Дмитро Корнітко, надз. хорих; Іван Спуганій, офіцир. Збори будуть відбуватись в другу суботу по першім у власній гали. Слідуючі збори відбудуться 9-го січня, в годині 7.30 ввечір. Обовязком є кождого щирого члена на сих зборах явитись і подбати о зріст членів. На зборах будеться принимати нових членів до У. Н. С. і до Тов. без вступного. — Андрій Андріяців, гол.; Микола Зварун, кас.; Василь Моссора, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 10 січня, в годині 2-гій пополудни, в гали парохіяльній, 45-7 Гови Евен., Пасейк, Н. Дж. Є важні справи до полагодження. Тепер принимаємо нових членів до Тов. і до У. Н. Союза. — М. Швець, предс.; Гр. Яськів, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Надзбруча, від. 280, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 10 січня, в годині 2-гій пополудни, під ч. 818 Вест Лакавана. Кождий член мусить явитися на сих зборах. Не присутні підлягають карі 50 ц., а урядник 1 дол. Буде вибір урядників на 1932 рік, справоздання урядників і контр. комісії та справа злуки з 176 відділом, котрий хоче злучитися з нашим відділом. — Г. Запотічний, голова; Е. Грещук, писар; Г. Скалатський, скарбник.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 10-го січня, точно в годині 1.30 пополудни, на Русскій Гали, 620 Мортон Еве. Проситься, щоби всі члени були присутні на тім мітінгу, бо новий уряд приступить до присяги. Є також інші важні справи до полагодження, котрі не були докінчені на річнім мітінгу. Проситься довгуючих членів вирівнати свої довги. — Микола Муляр, предс.; Прокіп Блотний, кас.; Василь Новак, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Петра і Павла, від. 257, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 9 січня, в годині 7-мій ввечір. Проситься всіх членів зійтись, бо є дуже важні справи до полагодження. — С. Федович, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го січня, в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6-та ул. Кождий член має бути присутний на сих зборах, бо се є продовжуючі річні збори, тому всякі запавші ухвали на сих зборах, будуть правосильні. Не явившийся член буде відвінатв після статута. Новий уряд на 1932 рік є: Е. Гузар, гол.; Й. Чемеринський і Н. Юськевич, заст. голови; Д. Костишин, рек. секр.; М. Боднар, фін. секр.; М. Никифорчин, кас.; Е. Копийчук, заст.; М. Гуцалюк, д-р С. Демидчук і Н. Шуст, контр. комісія; Н. Левкович, В. Савіцький і В. Фурик, тростіси; В. Артус, Т. Гулька, П. Соколовський, М. Войцекевич, Г. Кіт і А. Свитак, опік. хорих; М. Олексів і Г. Савіцький, бібліотекарі; М. Прибула, Ів. Ушитко і Д. Лемко, госп. салі; В. Бучинський і Д. Сеньків, хорунжі; Д. Рокицький і Д. Савіцький, спец. секр. — Е. Гузар гол., Д. Костишин, рек. секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє, що на річнім мітінгу 13 грудня вибрано слідуючий уряд на 1932 рік: В. Возьний, предс.; Олекса Явдошак, заст.; Микола Лісний, фін. секр.; Дмитро Федина, кас.; Леон Мартинчук, контр. Мітінги будуть відбуватись в другу неділю по першім. Слідуючий мітінг відбудеться 10 січня, точно в годині 2-ій пополудни, в Либерти галі при Мейн ул. Обовязком є кождого члена на сі збори явитись.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Сим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що місячні збори відбудуться 10 січня, в годині 2-ій пополудни, під ч. 610 С. Амерікан Стр. Тому, що на сих зборах буде справа злуки Братство і Товариств, присутність кождого члена є конечна. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости, бо інакше стратять членство. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; Ол. Будай, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 січня, в годині 3-тій пополудни, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн ул. Уряд на 1932 рік є слідуючий: Гр. Григорчук, предс.; Д. Люба, заст.; Н. Бурак, кас.; П. Максимович, заст.; Мих. Туркот, секр.; Я. Мудрий, заст.; Г. Гонта, Мих. Гливяк і Н. Солтанюк, контрольори. Повідомляється позамісцевих членів, що згідно з ухвалою річних зборів, вони мають точно виповнювати свої вкладки, коли не хочуть бути суспендовані, або дістати переступних листів. З позамісцевих членів Тов-о нічого не користає, тому не є обовязане закладати за них своїх грошей. Чеки або моні ордери пишіть N. Burak, а присилайте до секретаря, 851 N. 4th St. — Гр. Григорчук, предс., Н. Бурак, кас.; Мих. Туркот, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам Тов. Єдність, від. 163, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 січня. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. На річних зборах вибрано слідуючий уряд на 1932 рік: Андрій Дуда, предс., Адам Гнойський, кас., Мих. Параничч, секр., 1107 N. Arianna St.

НАНТІКОК (ГАНОВЕР), ПА. Подається до відома всім членам відділу 29, що річні збори відбудуться в неділю, 10 січня, в годині 2-гій пополудни. На тих зборах мається вибрати уряд на 1932 рік. Котрий член не явиться на збори підлягає карі після ухвали 5 долярів. — В. Баюй, предс.; Н. Салюк, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Подається до відома членам Тов. ім. Івана Франка, відц 200, що збори місячні відбудуться в неділю, 10-го січня, в годині 4-тій пополудни, під ч. 448 Лак ул., в Народ. Гали. Обовязком є членів явитись на зборах в означений час. — П. Сторожук, предс.; П. Судин, кас.; І. Сидорович, фін. секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Повідомляється всіх членів і членкиць Укр. Тов. Січ, від. 282, що місячні збори, котрі звичайно мали відбутись в слідуючу неділю, 10 січня, з важної причини згадані збори відбудуться тиждень пізніше, то є 17 січня. — І. Лущак, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З віча відділів ОДВУ на визвольну боротьбу.

Дня 20 грудня 1931 р. відбулося протестаційне віче проти ляцьких самосудів, з якого чистий дохід у сумі $191 вислано через Обеднання на допомогу дальшій боротьбі з ляцьким наїздником.

Віче уряджено заходом обидвох відділів О.Д.В.У. в Ню Йорку.

В. Дроботій.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда свідомого громадянина.

Яків Гаврилко, діяльний громадянин нашої молодої генерації, як кождого року так і цього не забув з нагоди Різдва за рідний край і переслав до Обеднання $25, призначуючи їх на такі цілі: $10 на боєвий фонд, а по $5 на Рідну Школу, інвалідів і „Просвіту".

Суперечність.

Учитель: Назви мені кілька суперечностей.

Ученик: Тепло і зимно, ніч і день, війна і мир, батько і мати.

—o—

Чоловік (блідий з переляку): Ой, я проковтнув спинку від ковнірця!

Жінка: Бодай раз у життю знатимеш, де дінулася твоя спинка!

—o—

Господиня (до наймички, яку приймає на службу): То вас, Ганю, панство Ваврики відправили тому, що ви підслухували під дверми. Я вас прийму, одначе під умовою, що скажете мені все, що ви в них підслухали.